

Vallomások és leírások vizsgaidőszak idején

— Neked mi a napi programod?

— Fél nyolckor felkelek, megreggelizem, aztán délig otthon tanulok. Bejövök a menzára ebédelni, majd a könyvtárban folytatom a tanulást, egészen este fél hétig. Vacsora, utána a vizsganyag jellegétől függően vagy visszamegyek a könyvtárba, vagy otthon hajtok késő estig. — Ez az egyik variáció. A másik: öt perc alatt elalszom a könyvön, két óra múlva valaki fölkel, elmegyünk és berügünk.

Kollégiumi folyosó, reggel hét óra. A szekrénynek dőlve gubbaszt az egyetemista a széken. Látszik, hogy nem aludta ki magát. Papucs, tréningruha, pólóing, szemüveg. Kezében „a” jegyzet. Tanul. Készül a vizsgára.

Följegyzések egy képzeletbeli vendégkönyvben, avagy szövegek a vizsgaidőszak légtérében:

— Majd holnap elkezdem...
— Van még egy hetem, inkább kimegyek a strandra.

— Nem tanulok semmit, úgyis átengednek. Akit ide fölvesznek, az isten sem menti meg a diplomától.

— Ne haragudj, öreg, lelkiismeretem szerint ezt már nem vállalom. Már csak két hetem van a kórbonctanra.

— Na, holnap aztán valóban elkezdem...

— Egész délelőtt tanultam, igazán megfogalmaztam néhány pofa sört.

— Idegye! nekem muszáj jelesre mennem, különben nem lesz meg az átlagom.

— Kérem, nekem elég a bé-lás...

— Ki fognak rúgni, érzem, hogy ki fognak rúgni —, tanulhatok akár mennyit.

— Ezt úgysem kérdezi, hagyd a francba!

— Egy este maradt, hát érdekes elkezdenem?!

— Szia! Te is elhalasztod?

— Olvastad a kötelezőket?

— Te, ezek a villamosjegyet is kijegyzetelik...

— Majd a lányokkal megyek be: kisütnak.

— Tessék, hiába tanultam meg

mindent —, olyan ideges voltam, hogy alig jutott eszembe valami.

— Semmi baj, majd valahogy kidumálom magam.

— A vizsga az vizsga: át kell menni...

Egy asztal. A bal felső sarkon olvasólámpa. Jobb oldalt a kötelező és ajánlott szakirodalmat tartalmazó folyóiratok, tanulmánykötetek. Középen az előadásjegyzet, külön mappában. Mellette a szemináriumi jegyzetek. Külön mappában. Még mellette — a hármas-elrendezést beteljesítendő — a kijegyzetelt kötelező és ajánlott szakirodalom. Külön mappában. (A mappák tartalma — névvel, évfolyammal, szakkal, tanévvel együtt — gondosan feljegyezve a külső-elülső borítóra.) A mappák előtt tolltartói célra rendszeresített műanyag pohár. Benne: két kihagyott, puha ceruza (2B); egy kihagyott piros meg egy kihagyott kék ceruza; egy Pax márkájú töltőtoll; egy Pax márkájú töltőtollbetét; egy radírgumi (ez csak felülnézetből látható). Középen, az asztal szemén, 100 fementes írólapot tartalmazó mappa (A/4 80 g/m² Offset — Fogy. ár: Ft 9,70).

Neked is ajánlom ezt a felkészülési módszert. Hidd el, hogy bejövök. Kipróbáltam. Mivel délelőtt úgysem lehet tanulni a szobában — takarítónő meg mindenféle mozgás —, délután egykor kelek. Lemegek ebédelni a menzára, aztán iszom valahol egy kávét. Megveszem a Sportot, a Népszabadságot, kiülök a térre. Majd sétálok egy keveset, később lemegek a klubba, vagy a haverokkal beülünk valamelyik kocsmába — dumálni. Egy-két sör, semmi több. Ez fontos. Aztán vacsora, pihenés, esetleg megint seta. Lassan összeszedem a jegyzeteket, a szükséges könyveket, föl-pakolok a tanulóra. Ennek legkésőbb este kilencig meg kell történnie. Aki egész nap tanult, tíz-tizenegy körül aludni megy. Szinte egyedül maradok, senki sem zavar. Ez a legnagyobb előnye az éjszakai tanulásnak. Így reggel hatig kemény munka —, persze kávéval, cigarettával. Hat körül már föltűnnek a koránke-lők. Én meg fogom a cuccaimat, megyek aludni. Délután egykor fölkelek.

Kollégiumi folyosó, délután két óra. A szekrénynek dőlve gubbaszt az egyetemista a széken. Fáradt a szeme, fáradt az arca. Borostás is. Papucs, tréningruha, pólóing, szemüveg. Kezében „a” jegyzet. Tanul. Készül a vizsgára.

— Szerinted a szorgalmi időszak vagy a vizsgaidőszak jobb az egyetemistának?

— Hát ez egyértelmű. A szorgalmi időszakban be kell járni az órákra, vagy kellene. Amikor „lehiányoztat” a megengedett óraszámot, ráadásul korán kell kelni, hogy az ember elérje a nyolcórás kezdést. Bezzeg a vizsgaidőszak egészen más! Tiszta és egyértelmű a helyzet: Adva van, ugye a vizsga időpontja, tehát meghatározott időre kell felkészülni. Úgy osztom be az időmet, ahogy nekem kényelmesebb. Akkor tanulok, amikor akarok. Á, össze sem lehet hasonlítani a szorgalmi időszakokkal...

Egy másik asztal. Magában és hosszában a szoba közepén. Ha az ajtó felől közelítünk: az in-nenső egyharmad-felületen meghatározhatatlan rendezőelv szerint rakásokba csoportosított zöldhagymaszárak. Közöttük száraz kenyérdarab, hangulatában rimel az elfonnyadt zöldre. Fent nevezett kenyérdarab szomszédságában csikkekkel telt hamutál-ca. A középső (ha az ajtó felől

közelítünk: második) harmad-felületen két-három jegyzet, tele-írt papírszeletek, rajtuk elszór-tan, itt-ott kenyérmorzsa; arrébb három üres sörösdüve, egy boros-üveg —, ez is üres. A túlsó, harmadik — ha az ablak felől köze-lítünk: in-nenső és első! — har-madfelületen felállított sakkta-bla. Világos nyit.

A, semmi az egész. Nézd, én a filozófia vizsgára az előző nap délutánján kezdtem el tanulni. Délután kettőkor. Igaz, jó jegyzeteim voltak, ezeket — persze — előre be kell szerezni. Szóval délután kettőtől reggel hatig egy-folytában tanultam, azt hittem, belebolondulok. De kibírtam. És be is vágtam rendszeren az anyagot. Aztán zuhany, reggeli, egy jó erős kávé —, elsőnek érkeztem a vizsgára. Mit mondjak még? Hát persze, hogy jeles. Öt méter, kérek, öt méter.

Egyszerűen nem merek lefe-küdni a vizsga előtt. Akár föl-készültem, akár nem. Félek, hogy elalszom, meg minden. Ideges vagyok a vizsgának még a gondol-a-tától is, hát inkább nem alszom. Kivárom a reggelt, jobb ezen így, egyszerre túllenni.

Vizsgaidőszak van. Tudom, hogy mindenki nagyon jól tudja, hiszen nyakig benne van. De sajnos tudomásul kell venni ven-nünk — akár tetszik, akár nem — ez a szörnyűség minden félév végén utolér bennünket. Tanu-lunk, tanulgatunk a kollégium-ban, otthon, az uszodában, a könyvtárban, az utcán, a tereken és még a jó ég tudja hol.

Amikor belépek a Tanárképző Háman kollégiumának egyik leg-nagyobb (10 ágyas szobájába), a kép, amely fogad, véletlenül sem emlékeztet arra, hogy most szor-ul a hurok. Azt vártam, hogy az ágyakon hasonfekve mindenki eszevesztetten magol. Ehelyett jó-kedvűen falatozó kis társaságra leltem. Hamar „megnyugtatók” nem ilyen derűs a kép, most csak rövid pihenőt tartanak.

— Hogyan tudtok 10-en egy szobában tanulni?

— Sokan azt gondolják lehe-tetlen. Vigyázunk arra, hogy ne zavarjuk egymást. Szerencsére persze ilyenkor vizsgaidőszakban üresek az előadók, szemináriumi termek, a folyosókon is csend van. Aki akar tanulni, az talál magának egy csendes zugot. Egyébként az a jellemző, hogy mindannyian éjszaka tanulunk.

— Napközben alszotok, éjjel tanultok?

— No nem, csak néhány órát alszunk délelőtt, aztán valahogy mindig elszúrjuk az időt, s csak azt vesszük észre, hogy megint este van és még nem tanultunk semmit. Így marad éjszakára a „munka”.

— Keveset alszunk, de segít a kávé, a koffein tableta, egy-két kör futás a kolesz körül. Ilyen-kor vizsgaidőszakban „átállítjuk magunkat” a kampánytanulásra.

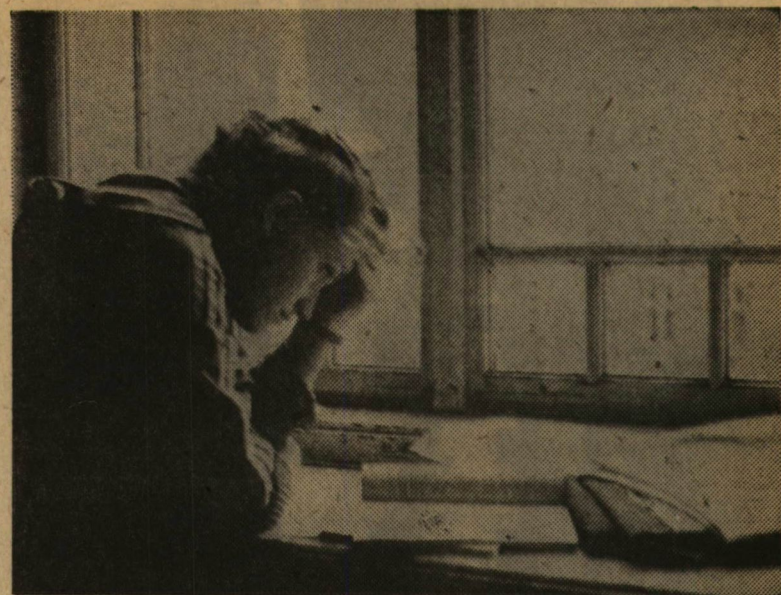
— Év közben pedig lógás, igaz?

— Év közben is tanulunk, de kizárólag azokat a tárgyakat tanu-ljuk folyamatosan, amiket fon-tosnak érzünk. Sok olyan tan-tárgy van azonban, amit nem ve-szünk komolyan, mert szerintünk felesleges. Ezeket csak a vizsga előtt két-három nappal kezdjük el tanulni és bevágjuk.

— Mennyire maradandó az a tudás, amit két éjszaka tanultok meg?

— Vizsgára elég, illetve vizs-gáig elég. A továbbiakban úgy-sem lesz rá szükségünk soha, ezért aztán igyekszünk is minél hamarabb elfelejteni.

— Néhány vizsgaidőszak már a hátatok mögött van. Kialakult-e bennetek a vizsgarutin?

„Minden elmúlik egyszer...”

— A vizsgázásnál szerintünk nem lehet rutinnal beszélni. Az ember éppen olyan idegesen és feszülten megy a 15. vizsgájára, mint az elsőre. A vizsga az vizsga. Lehet a neve kollokvium vagy szigorlat, az ember egyfor-mán izgul. Előfordul az is, hogy valaki annyira ideges, hogy ami-kor kihúzza a tételt, hiába tanult, egyszerűen semmi az ég világon nem jut az eszébe, leblokkol. En-nél szörnyűbb nincs.

— Jobb lenne, ha a félév fo-lyamán, a szemináriumokon töb-bet követelnének tőlünk. Kény-szerítenének vagy jobb szóval élve motiválnának jobban a fo-lyamatos tanulásra. Akkor nem koncentrálnánk minden a vizs-gaidőszakra. Nem beszélve arról, hogy a vizsgán nyújtott tudás nem mindig tükrözi reálisan az igazi tudást. Sokszor a szeren-esének köszönhető, hogy valaki jelest kap, vagy egy kis kettést. Lehet, hogy az illető a huszontól tételtől csak ötöt tud. Kihúzza az ötből az egyiket, és leme-gy jelesre. Az már nem érdekes, hogy a többi tételt nem tudja. Persze lehet ez fordítva is.

A Móra kollégiumban már nem olyan csendesek a nappalok, mint a többi koleszban. Kopácsolás, hangzavar. Itt ugyanis pont most folynak a villanyszerelési mun-kálatok. „Edződjön az a diák, ta-nuljon meg hangzavarban is kon-centrálni!” Ha nem vállalja, ak-kor, mivel közel van az uszoda vagy a Liget, vonuljon ki a ter-mészetbe!

Sajnos, vagy talán hála az ég-nek, hogy az idei vizsgaidőszak-ban nem tombol a nyár (sőt még a tavasz sem). A napsütés nem csalogat ki bennünket a strandra.

Csupán egyszer-kétszer nyílt al-kalmunk arra, hogy összekössük a kellemest a hasznossal: tudá-sunk gyarapítását a napozás örö-mével. Az uszodában próbálunk barnára sülni, miközben jegyzeteinket a kezünkben tartva, azzal áttatjuk magunkat, hogy igenis mi komolyan tanulunk.

Véletlenül nem esik az eső. A zenélő szökőkút körül minden hely foglalt. Jegyzetek, könyvek mindenkinél. Az ünneplőbe öltö-zötték „élménybeszámolót” tartá-nak azoknak, aki csak holnap vagy holnap után veszik fel vizs-garuhájukat.

Szácok fociznak az Aradi vér-tanúk terén estefelé. Gondtalanul rúgják a bőrt, igyekeznek meg-felekedni arról, hogy éjszaka még több száz oldalt kell meg-tanulniuk. De az éjszakák hosz-zúak.

Kollégiumi folyosó, éjjel. A szekrénynek dőlve gubbaszt az egyetemista a széken. Asztozik. Minden bekezdés után ásit egy nagyot. Készül a vizsgára.

Már elmúlt éjjel. A kollégiumok fényárban úsznak, egyetlen sötét ablakot nem látni. A szo-bákban vágni lehet a füstöt. A kávéfőzők még ilyenkor „üze-melnek”.

Reggel nyolc. Fehér blúzos lá-nyok, nyakkendős fiúk mennek rohamléptekkel a „szorító felé”. Feszültség az arcokon. Néhány óra múlva aztán már boldogan söröznek, erőt gyűjtenek a követ-kezőhöz.

Kalocsai—belányi

„Meditáció” vizsga előtt

